

Undervisningsmiljø på Hedegård Friskole

Undervisningsmiljø handler om

1. Det fysiske miljø: vores bygninger, lokaler, legeplads, udstyr osv
2. Det sociale og følelsesmæssige miljø: hvordan vi har det med os selv og hinanden
3. Det æstetiske miljø: om skolens og dens lokaler og omgivelser er hyggelige, dejlige, flotte, inspirerende osv.

Alle skoler skal fastsætte en **handleplan** for undervisningsmiljø. På Hedegård Friskole har vi løbende forholdt os hertil. I skoleåret 2003/04 påbegyndte vi drøftelser mellem elevrådet, elevrådets lærerrepræsentant og skolelederen m.h.p. at få indkredset vores syn på undervisningsmiljøet her på vores skole.

Vi syntes, vi havde en meget god fornemmelse af, hvordan børnene har det i hverdagen sammen, men alligevel kunne der være ting, vi ikke kendte til. Derfor besluttede vi at spørge eleverne om deres mening. Formålet skulle være at få en større viden om, hvad der sker i skolen og hvordan den enkelte elev og klasse har det med henblik på at kunne løse evt. ukendte problemstillinger.

Eksempelvis troede vi ikke på, at der foregik mobning på vores skole, men ingen kunne vel vide det med sikkerhed ?!

Derfor besluttede vi at lave en undersøgelse blandt skolens elever i 4.-9. kl.:

Min mening om undervisningsmiljø og trivsel på skolen

Vi var enige om, at når vi nu alligevel skulle til det, så kunne vi ligeså godt lave en undersøgelse, hvor vi indsamlede alle tænkelige oplysninger. Vi drøftede forskellige ting, vi skulle spørge eleverne om. Herefter lavede læreren og skolelederen et udkast, som elevrådet efterfølgende kommenterede. Resultatet blev en stor undersøgelse med i alt 27 hovedspørgsmål og en masse tillægsspørgsmål. I alt ca.- 130 spørgsmål. Vi vidste godt at det ville blive et kæmpe arbejde at efterbehandle de indsamlede oplysninger og efterfølgende få lavet en egentlig handleplan, men vi besluttede os for at gøre det alligevel.

Resultatet nu så småt klar til at blive formidlet videre. Arbejdet med handleplanen for undervisningsmiljøet rettes ind herefter:

Sammenfatning af undersøgelsen

I alt er der uddelt 52 spørgeskemaer (til 4.-8. kl.). Besvarelsesprocenten er tæt på de 100. Her gives en kort sammenfatning af undersøgelsens konklusioner fordelt på 5 hovedpunkter:

Om undersøgelsens metode og forbehold

Ved vurderingen af følgende besvarelser må man huske på, at nogle spørgsmål i undersøgelsen fremstår tendentiøse, en problemstilling vi i udvalget har været opmærksomme på, men som vi ikke mener, der umiddelbart kan garderes imod. Hvad svarer f.eks. en typisk dansk skoleelev, hvis han bliver spurgt om han nogle gange keder sig i skolen ? – eller om han er tilfreds med lærerne? Om han kunne tænke sig at skifte skole ? I tidernes morgen har vi nok alle haft periodevis forbehold over for vores egen 'slaveanstalt', ikke mindst i takt med at vi blev ældre og verden udenfor tiltider

syntes mere spændende. Det bør også bemærkes, at skolens yngste elever (0.-3. kl. svarende til 43 elever) medvirker ikke i undersøgelsen.

Dette forbehold skyldes ikke, at vi ikke mener børnenes svar skal tages alvorlige, for det skal de naturligvis, men som ansvarlige pædagoger og lærere skal vi også vurdere nuanceret på f.eks. en klasses sociale miljø og ikke foretage en generel vurdering som er farvet af forskellige forhold, eksempelvis en konflikt i det seneste frikvarter. Som altid bør undersøgelser tages med et vist forbehold – men forhåbentlig også kunne afstikke nye veje at kunne gå i den pædagogiske prioritering. Det har allerede været tilfælde med vores undersøgelse.

1. Trivsel og det sociale miljø

Resumé: Generelt har eleverne det godt i klasserne, men enkelte er lidt uenige heri. Enkelte mener de i perioder har været udsat for mobning*, men mener også at lærerne griber ind, hvis det forekommer. Nogle elever vedstår sig at have mobbet. Langt de fleste føler sig trygge i skolen, ganske få føler sig forfulgte af en eller flere lærere.

Konklusion og handleplan: Eleverne opfatter forekomsten mobning anderledes end lærerne, hvorfor der er grund til at udarbejde en handleplan for, hvorledes mobning kan forebygges og løses, når den forekommer. Det er vigtigt at denne handleplan formidles, ligesom der skal rettes op på, at hele 21 % svarer, at de ikke ved at skolen har regler for mobning. Handleplanen iværksættes i.f.m. en ”trivselsdag”, som elevrådet planlægger.

Ved mobning har vi valgt at forstå, når en eller flere elever planlægger eller aftaler i) at såre en anden ii) at gøre en anden fortræd iii) at holde en anden udenfor.

Generel opfattelse af skolen

Resumé: Langt de fleste elever er glade for at gå i skole, en lille gruppe er lidt glade og 1 enkelt er ikke glad. De fleste er også tilfredse eller nogenlunde tilfredse med deres lærere, og alle (som har svaret på spørgsmålet) mener de lærer noget ved at gå på skolen, heraf overhalvdelen, at de lærer meget. Et par stykker keder sig i timerne og ca. 1/3 keder sig en gang imellem.

Konklusion og handleplan: Ikke alt der foregår i timerne opfattes som lige spændende, dog er de fleste glade for skolen. Kommer det det pædagogiske personale for øre, at enkelte elever ikke trives eller er glade i skolen er der grundlag for at iværksætte såvel elev- som forældresamtaler m.h.p. at løse problemet.

2. Det fysiske miljø

Resumé:

Grundlæggende hersker en nogenlunde tilfredshed blandt eleverne, men undersøgelsen viser dog, at ikke alle er tilfredse, eksempelvis med temperatur, lysforhold og møbler og ting, der roder i klasselokaler. Arbejde ved PC'erne er hæmmet af manglende ergonomisk tilpasning til individuelle behov. Der er (for mange elever) tiltider meget støj på skolen.

Faciliteterne til gruppearbejde vurderes rimelig positivt. Det synes at være en uens opfattelse af mulighederne for at drikke vand, hvis man er tørstig. Langt de fleste elever er meget ude i frikvartererne og synes der er gode forhold til leg og boldspil. De fleste synes skolegården er et sikkert sted at være, og det er forholdsvis nemt at finde en voksen, hvis man har brug for det.

Kun 1/3 af eleverne synes at toiletterne er pæne og rene, men over halvdelen mener, der altid er sæbe, håndklæder og toiletpapir på toiletterne.

Konklusion og handleplan: Indretningen af klasselokalet kan med fordel ændres/optimeres i det omfang det lader sig gøre at forene værested med lærested. Bl.a. skal den fremtidige indretning naturligvis tage højde for lys- og tavleforhold.

Ved fremtidige indkøb skal mere fleksible skolemøbler vægtes, bl.a. til EDB. Temperaturen skal i højere grad kunne styres centralt for at sikre en mere ensartet varme. Procedure og aftaler vedr. orden i klasselokalet og opbevaring af sko, taske og tøj i klasselokalet skal strammes op.

Det fremgår ikke entydigt, hvor ca. 45 % synes der er meget støj. Støjen kan skyldes situationsafhængige forhold (f.eks. elevers eget støjniveau) eller have mere fysiske, materialemæssige årsager, det må et efterfølgende forløb søge at indkredse.

I et fremtidigt perspektiv skal der etableres små ”øer” overalt på skolen, som er egnet – og beregnet - til gruppearbejde, alle forsynet med gænges teknologiske redskaber og fleksible møbler.

Toiletterne skal holdes pænere og renere og forsyningerne hertil skal optimeres, f.eks. gennem indførelse af fastere servicerutiner. Det er imidlertid nødvendig at stramme op på en evakueringsprocedure i tilfælde af brand. Selv om eleverne er placeret i spredte bygninger i stuehøjde, bør man alligevel vide, hvordan man skal forholde sig. Det er ikke kun et spørgsmål om at komme sikkert udenfor, men også hvordan man som elev eller ansat i øvrigt bør forholde sig.

3. Det æstetiske miljø

Resumé:

Skolens bygninger vurderes overordnet set overraskende positivt af et flertal af eleverne. Klasselokalerne, gangarealerne og ikke mindst hovedindgangen benævnes at mange som kedelige, hvorimod faglokalerne – lidt overraskende faktisk - vurderes mere positivt. De udendørs arealer integreres ofte i undervisningen. Skolens udsmykning kunne forbedres og eleverne inddrages mere aktivt i det, end de synes de er. Enkelte forhold, som f.eks. flere grønne planter kunne gøre en forskel i den ”æstetiske” opfattelse af miljøet. Mange elever vil gerne arbejde mere praktisk og kreativt, men selv om det er et mindretal, så er der stadig en større gruppe elever (1/3), som ikke angiver et sådant ønske.

Konklusion og handleplan: Skolens udsmykning skal prioriteres. Fremtidige udsmykningsprojekter bør i højere grad inddrage eleverne eller i hvert fald de elever, der efterlyser en sådan mulighed. Gangarealerne kan friskes op med planter eller udsmykning. Elevernes æstetiske vurdering skal dog også sammenholdes med vurderingen af det fysiske miljø, idet man med nok så megen udsmykning og grønne planter kan forsøge at en god æstetik, men hvis der ligger affald, tasker mm og flyder er det nok så som så med den æstetiske fornemmelse. Det bør drøftes i bestyrelsen, i personalegruppen og blandt eleverne, bl.a. elevrådet, hvad der kan gøres indenfor de givne rammer, for så herefter at udarbejde en egentlig fremtidens udsmykningsplan.

4. Undervisningsformer / arbejdsformer

Resumé: De fleste elever trives godt med både katederundervisning, deltagerorienteret og gruppeorganiseret undervisning, men næsten halvdelen mener dog, de lærer mest, når det er læreren, der underviser (katederundervisning). Omvendt mener næsten halvdelen, at de lærer meget ved projektarbejde. Mange kan også godt lide projekter på tværs (af fag og klasser). Overraskende mener dog ca. 1/3, at de lærer mest, når de arbejder alene.

Konklusion og handleplan: Gruppen af elever, som lærer mest når de arbejder alene (1/3), skal findes i gruppen på 46 %, som mener de lærer mest ved katederundervisning. Det vækker til eftertanke at denne gruppe er så stor, og umiddelbart skulle det give anledning til, at man drog den konsekvens, at det så var den form for undervisning, disse elever skulle have. På den anden side er der væsentlige færdigheder eleverne skal tilegne sig i skolen - eks. samtale, samarbejde, problemorientering og -løsning – som man næppe tilegner sig i større målestok i den traditionelle og forældede undervisning. Den videre debat om dette vil foregå i lærergruppen.

M.h.t. lektier må den enkelte lærer gøre sig klar, hvorfor der gives lektier for. Lektier gives ikke for pr. tradition (dvs. ”fordi sådan har man jo altid gjort i skolen”), lektier kan kun gives med et pædagogisk sigte og formål. Den enkelte lærer må også gøre sig klart, om der ud fra et pædagogisk sigte bør differentieres på lektiegivningen i.f.t. eleverne. Emnet vil blive drøftet i elevrådet, ibestyrelsen og med forældrekrædsen, ligesom lærergruppen vil drøfte spørgsmålet indgående og have mulighed for at fremkomme med forslag til en fremtidig holdning til lektiespørgsmålet.

5. Lærerrollen og forholdet til lærerne

Resumé: De fleste mener de ofte får ros af lærerne, at lærerne er gode til at lytte til deres forslag og at de ofte får hjælp til deres problemer. Men der er så også et lille mindretal, som mener det modsatte. Lærerne er ifgl. eleverne dem, der bestemmer mest i.f.t. hvordan der skal undervises, men 1/3 mener de ofte opmuntres til at fremkomme med deres synspunkter. Over halvdelen er kun lidt enige heri.

Konklusion og handleplan : At lærerne bestemmer mest m.h.t. hvordan der skal arbejdes er vel ikke overraskende, men det skal heller ikke nødvendigvis opfattes negativt, idet hele 46 % mener de lærer mest, når det er læreren, der underviser. Imidlertid er det høje tal i modstrid med den moderne læringsstil, der i nogen eller høj grad søges praktiseret, og det giver da stof til eftertanke. Samtidig bør der over for enkelte elever arbejdes mere med både lærer- og elevrollen og i retning af en mere anerkendende og imødekommende pædagogik.

6. marts 2005